

Regulatorna komisija za energiju u FBiH do kraja jula ove godine izdala je 30 dozvola za proizvodnju električne energije za kvalifikovane proizvođače u proizvodnom postrojenju koje koristi obnovljivi izvor energije, a koje se odnose na 56 hidroelektrana instalirane snage do 10 MW, s 64,394 MW instaliranih kapaciteta. U Republici Srpskoj je do sada izgrađena 21 mini hidroelektrana i njihova ukupna snaga iznosi 51,523 MW.

Institucije smatraju da su one odlična prilika za razvoj zajednica, dok iz banjalučkog Centra za životnu sredinu tvrde da su štetne, kako za okoliš, tako i za ekonomiju.

“Male hidroelektrane su izgrađene na rijekama Vrbanji, Ilmskoj, Studenoj, Sućeski, Bistrici, Ugru, Žiraji, Velikoj Jasenici, Žeželji, Oteši, Paklenici, Grabovici, Prači, Bregavi, Govzi, Drinjači, Zelenom Jadru i Krupici. Na svim navedenim rijekama je, uglavnom, lociran po jedan objekt, osim na rijekama Sućeski, Žiraji i Prači, na kojima se nalaze po dvije MHE”, kazali su za Klix.ba iz Ministarstva industrije, energetike i rudarstva RS.

Inače, instalirana snaga malih hidroelektrana se kreće u rasponu od 0,2 MW do 4,9 MW. U RS je trenutno u izgradnji devet malih hidroelektrana, dok su za pet MHE pribavljene ili su u toku postupci pribavljanja građevinskih dozvola.

“U skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine u postupku realizacije koncesija, pribavljaju se ekološke dozvole za svaku MHE. Svaka izgrađena MHE je dužna da tokom rada i prestanka rada primijeni mjere za zaštitu zemljišta, zraka, vode biljnog i životinjskog svijeta, odnosno da ispuni osnovne obaveze zaštite životne sredine i primijeni mjere ublažavanja negativnih utjecaja na životnu sredinu”, navode iz ministarstva.

Iz FERK-a dodaju da su imaoi dozvola dužni poštovati sve uslove iz okolinske dozvole, vodnih dozvola, a posebno uslove ekološki prihvatljivog protoka. Obavezni su osigurati poštivanje usvojenih pogonskih uputstava da bi se spriječili vodni talasi na područjima nizvodno od elektrane, kao i nagla ispuštanja vode koja bi mogla uzrokovati eroziju tla oko akumulacije i nizvodno.

“FERK u okviru svojih nadležnosti prati i nadgleda izvršavanje odredbi i uslova iz izdatih dozvola, dok je zakonskim i podzakonskim pravilima i propisima rečeno da FERK vrši nadgledanje ispunjenja uslova iz dozvola te da je u cilju ispunjenja uslova za rad iz dozvole imalac dozvole obavezan dostavljati podatke, druge dokumente i informacije na zahtjev FERK-a, a koje su neophodne u svrhu primjene Zakona o električnoj energiji FBiH i Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije”, kažu iz FERK-a.

Energija dobijena iz mini hidroelektrana u svijetu se smatra obnovljivom energijom koja nema negativan utjecaj na okoliš. Zagovornici dobijanja energije na ovaj način ističu da mini hidroelektrane ne utječu na sam tok rijeke, kao ni na njegove hidrološke, eko i biološke osobine, a nema bojazni ni od zagađenja.

Ipak, posljednji slučaj u vezi s izgradnjom dvije mini hidroelektrane u mjesnoj zajednici Kruščica kod Viteza govori drugačije. Iz banjalučkog Centra za životnu sredinu tvrde da su štete koje nanose mnogo veće od proizvedene količine električne energije.

“Za 186 hidroelektrana se zna da je potpisan ugovor ili se prikuplja potrebna dokumentacija, 300 ih je planirano i izgrađeno do sada, a 12 je trenutno u procesu izgradnje. Za dobar broj status nije poznat. Radili smo analizu za HE Medna koja se gradi u gornjem toku rijeke Sane, na samim izvorima, ona će mjesnu zajednicu i državu oštetiti za milion KM. Lokalna zajednica je protiv gradnje, ali i dalje se gradi. Zbog izgradnje nemaju pitku vodu, izgradili su im vodovod koji ne funkcioniše kako treba”, rekla nam je Jelena Ivanić iz Centra za životnu sredinu.

Iako se hidroenergija predstavlja kao čista, Ivanić ističe da ona uzrokuje trajno narušavanje životne sredine i uništava ekosisteme koji zavise od rijeka.

“Štetu putem računa plaćaju potrošači energije jer se na tim računima svaki mjesec određena sredstva izdvajaju kao nadoknada za korištenje izvora obnovljive energije. Takvi energetske projekti mogu dovesti do trajnih poremećaja. Recimo, da se ograniči pristup pitkoj vodi, utječe na neravnomjernu raspodjelu vode kao zajedničkog prirodnog resursa ili utječe na poplave u područjima gdje se grade hidroelektrane. Redovno upozoravamo nadležne institucije, ali njima je samo bitno da projekti prolaze, a situacija na terenu je potpuno drugačija, čak je i ekološki minimum upitan”, zaključuje naša sagovornica.

Izvor: klix